

ADY

Darpariaeth

Gynhwysol

Universal Provision

Ym mis Medi 2021 bydd cyfnod trawsnewid y Tribiwnlys Anghenion Dysgu Ychwanegol ac Addysg yng Nghymru (ALNET) yn dechrau.

Yr egwyddorion sy'n sail i'r system ADY, fel y'u hadlewyrchir yn y Cod a'r Ddeddf, yw:

- Dull gweithredu seiliedig ar hawliau
- Adnabod yn gynnar, ymyrryd a thrawsnewid effeithiol
- Cydweithio
- Addysg gynhwysol
- System ddwyieithog

Mae Darpariaeth Gynhwysol yn allweddol ar gyfer dull ysgol gyfan gwbl gynhwysol o fodloni anghenion dysgwyr ag ADY. Bydd hyn yn gwella profiad dysgu pob dysgwr ac, yn ei dro, yn gwella canlyniadau.

Mae darparu cymorth effeithiol i ddysgwr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a nodwyd yn helpu i ddileu rhwystrau i ddysgu mewn un neu fwy o'r pedwar maes o angen a nodwyd:

- Gwybyddiaeth a Dysgu
- Cyfathrebu a Rhyngweithio
- Anawsterau Ymddygiadol Cymdeithasol, Emosiynol
- Corfforol a Synhwyrdd

Mae **Darpariaeth Gynhwysol** yn **gyfrifoldeb** i'r **holl athrawon a staff** mewn ysgol brif ffrwd i wneud dysgu a'r amgylchedd mor hygyrch â phosibl i bob dysgwr.

Y **pedwar** maes o angen a nodwyd:

Cyfathrebu a Rhyngweithio

- Anghenion Iaith, Lleferydd a Chyfathrebu
- Anhwylder Sbectrwm Awtistig

Anawsterau Gwybyddiaeth a Dysgu

- Dyslecsia
- Dyscalcwlia

Anawsterau Ymddygiadol, Emosiynol a Chymdeithasol

- Ymddygiad
- ADHD
- Cymdeithasol / Emosiynol / Trawma / Ymlyniad
- Iechyd meddwl

Corfforol a Synhwyrdd

- Corfforol
- Gofal iechyd / meddygol
- Nam ar y Golwg / Sefydlu / Sgiliau Bywyd Annibynnol
- Anawsterau Synhwyrdd
- DCD
- Nam ar y Clyw

Arall

- Dysgwyr LAC

Sylwch nad yw'r ymyriadau a awgrymir wedi'u bwriadu i'w defnyddio fel rhestr wirio, maent yn ddulliau a awgrymir i gefnogi disgyblion.

Cyfathrebu a Rhyngweithio

Anghenion Iaith, Lleferydd a Chyfathrebu

- Caiff arferion dosbarth clir eu haddysgu a'u hatgyfnerthu i hybu sgiliau gwrando da
- Enw'r disgybl a chyswllt llygad wedi'i sefydlu cyn rhoi cyfarwyddiadau.
- Mae'r trefniadau eistedd yn y dosbarth yn galluogi'r holl ddisgyblion i weld wyneb yr athrawon yn dda wrth siarad.
- Mae pwrpas y gweithgareddau wedi'i nodi'n glir a gwneir cysylltiadau clir â dysgu blaenorol. Dylid dysgu geirfa testun allweddol yn benodol ymlaen llaw.
- Mae geirfa testun allweddol yn cael ei chyflwyno'n benodol gan ddefnyddio cynhalwyr gweledol, concrit.
- Defnyddir cymorth gweledol i atgyfnerthu dysgu a datblygiad iaith.
- Defnyddir enwau'r disgyblion cyn rhoi cyfarwyddiadau unigol.
- Mae oedolion yn cymryd amser i wrando ar yr hyn y mae plant yn ei ddweud ac yn modelu ymddygiad gwrando cadarnhaol.
- Mae gan ystafelloedd dosbarth 'ardal wrando' wedi'i nodi gyda darpariaeth o weithgareddau cysylltiedig.
- Caiff y disgyblion gyfleoedd cyson i wrando ar oedolion yn darllen iddynt mewn awyrgylch tawel.
- Dylai disgyblion gael cyfleoedd cyson i gymryd rhan mewn trafodaethau dysgu gyda chyfoedion ac oedolion.
- Dylid trefnu ystafelloedd dosbarth i hwyluso cydweithio.
- Rhaid i staff sicrhau bod y disgyblion wedi rhoi'r gorau i weithio ac yn gwrando cyn rhoi cyfarwyddiadau newydd
- Mae'r disgyblion yn elwa o gael eu hannog i wrando trwy ddefnyddio anogwr llafar neu ddi-eiriau
- Dylid rhoi canmoliaeth benodol i'r disgyblion yn ymwneud â sgiliau gwrando a sylw da
- Dylid rhannu cyfarwyddiadau a thasgau yn 'ddarnau' hylaw
- Dylid lleihau iaith, ei thapio a'i symleiddio i gefnogi cadw cywir
- Dylid rhoi cyfarwyddiadau yn y drefn angenrheidiol
- Dylid defnyddio cynllunwyr tasgau i hybu sgiliau gweithio'n annibynnol
- Dylai'r disgyblion eistedd gyda golygfa dda o'r athro gan alluogi'r defnydd o gyfathrebu di-eiriau megis ystum a mynegiant wyneb i gefnogi ymgysylltiad.
- Dylid cefnogi disgyblion trwy ddefnyddio pwyntiau bwled llafar
- Mae'r staff a'r disgyblion yn cytuno ar awgrym di-eiriau priodol y gellir ei ddefnyddio i ddenu a chynnal sylw
- Mae'r disgyblion yn cymryd rhan mewn gemau gwrando a gweithgareddau i ddatblygu sgiliau priodol
- Cefnogir y disgyblion i ddeall manteision datblygu sgiliau gwrando a sylw da
- Mae amgylchedd 'gwrando' tawel, di-dynnu sylw ar gael i ddisgyblion weithio ynddo ar adegau penodol
- Mae staff yn sicrhau mai dim ond ar un llais oedolyn ar y tro y mae'n ofynnol i ddisgyblion ganolbwyntio

- Cefnogir y disgyblion ag adnoddau gweledol.
- Bydd disgyblion yn elwa o ddefnyddio preimio i gefnogi gwrandio a darparu ymatebion cywir
- Dylai oedolion gefnogi disgyblion i gymryd rhan mewn sgysiau cymdeithasol a dysgu
- Cefnogir disgyblion i gysylltu dysgu newydd â dysgu a phrofiadau blaenorol
- Dylai amcanion dysgu ddefnyddio iaith gyfeillgar i blant
- Darperir ystod o gyfleoedd i'r disgyblion ddatblygu eu dealltwriaeth o eirfa sy'n benodol i'r cwricwlwm a geirfa gyffredinol
- Dylai gwrthrychau go iawn, lluniau a gwybodaeth weledol arall fod ar gael i gefnogi datblygu dealltwriaeth.
- Darperir gwybodaeth a chyfarwyddiadau mewn darnau hylaw i atal gorlwytho gallu cof
- Dylai oedolion fonitro gofynion ieithyddol tasgau disgwylidiedig i sicrhau ymgysylltu llwyddiannus
- Dylai oedolion addasu'r iaith a ddefnyddir i ymateb i lefelau dealltwriaeth y disgyblion
- Dylai ethos y dosbarth annog disgyblion i ofyn cwestiynau i gadarnhau, datblygu a sicrhau eu dealltwriaeth ddatblygol
- Dylai staff sicrhau bod cyflymder y gwersi'n cael ei addasu i alluogi disgyblion i brosesu'r dysgu yn llwyddiannus.
- Dylai oedolion addasu defnydd iaith i ymateb i lefelau dealltwriaeth disgyblion o gysyniadau diriaethol a haniaethol
- Dylid annog disgyblion i nodi ac esbonio 'pam mae pethau'n digwydd' a 'sut maen nhw'n gwybod' gan gyfeirio at wybodaeth eglur ac ymhlyg.

Anhwylder Sbectrw m Awtistig

- Cynnal dull tawel, cadarn a chyson o reoli ymddygiad
- Dylai oedolion gadw iaith yn glir ac osgoi coegni, amwysedd ac idiomau
- Defnydd o ysgrifennydd
- Rhannu straeon cymdeithasol
- Dylid ciwio'r disgyblion i gyfarwyddiadau a darnau allweddol o wybodaeth
- Gallai'r athro/athrawes/CA ddefnyddio ffon bwyntio neu debyg i helpu ciwio a chynnal sylw'r disgybl at eitem ffocws.
- Dylid cael cefnogaeth weledol megis: amserlen weledol y dosbarth i baratoi ar gyfer newid; cynllunwyr tasgau; ysgogiadau i ddangos gwrandio ac eistedd da.
- Cyfleoedd cyson i wrando ar oedolion yn darllen iddynt mewn awyrgylch tawel.
- Gweithio ochr yn ochr â modelau rôl da a disgyblion y maent yn debygol o gymdeithasu â nhw ar y buarth.
- Dylai fod rheolau dosbarth clir ac wedi'u hysgrifennu gan y dosbarth, eu deall a'u harddangos yn weledol.
- Dylai fod rheolau ac arferion clir ar gyfer symud o gwmpas yr ysgol.
- Dylid rhannu tasgau yn gamau hylaw gyda dechrau a diwedd clir.

- Dylai tasgau ddangos enghraifft orffenedig lle bynnag y bo modd.
- Gwahaniad clir rhwng amserlen weledol a 'Yn Gyntaf, Yna'
- Ystafell ddosbarth wedi'i threfnu'n dda – offer hygyrch yn hawdd, droriau ar gyfer offer wedi'u labelu'n glir, dodrefn wedi'u trefnu i wneud y gorau o ardal dawel o fewn y dosbarth.
- Amgylchedd sydd mor dawel â phosibl/cyfleoedd i weithio mewn mannau tawelach
- Defnyddio eu cryfderau, hoff weithgareddau a diddordebau arbennig yn ystyrlon.
- Ymglymiad disgyblion ag ASA, ar lefel sy'n berthnasol iddynt hwy, wrth lunio eu nodau dysgu
- Amser allan
- Lle tawel 'diogel'
- Defnydd o linell amser weledol

Cyfathrebu a Rhyngweithio

Dyslecsia

- Cydbwysedd rhwng grŵp mawr, grŵp bach, a gweithgareddau unigol.
- Defnyddio cyfarwyddyd cofrifol. Gellir defnyddio dyfeisiau cofforol i helpu myfyrwyr i gofio gwybodaeth allweddol neu gamau mewn strategaeth ddysgu.
- Pwysleisiwch adolygu dyddiol. Gall adolygiad dyddiol o ddysgu neu wersi blaenorol helpu myfyrwyr i gysylltu gwybodaeth newydd â gwybodaeth flaenorol.
- Newid modd ymateb. Ar gyfer myfyrwyr sy'n cael anhawster gydag ymatebion echddygol manwl (fel llawysgrifen), gellir newid y modd ymateb i danlinellu, dewis o ddewisiadau lluosog, didoli, neu farcio. Gall myfyrwyr â phroblemau echddygol manwl gael lle ychwanegol i ysgrifennu atebion ar daflenni gwaith neu gellir caniatáu iddynt ymateb ar fyrddau gwyn unigol.
- Rhowch amlinelliad o'r wers. Mae amlinelliad yn galluogi rhai myfyrwyr i ddilyn y wers yn llwyddiannus a gwneud nodiadau priodol.
- Gosodwch y myfyrwyr yn agos at yr athro. Gall myfyrwyr â phroblemau sylw eistedd yn agos at yr athro, y bwrdd gwyn, neu'r ardal waith ac i ffwrdd o synau, deunyddiau neu wrthrychau sy'n tynnu sylw.
- Anogwch y defnydd o lyfrau aseiniadau neu galendrau.
- Defnyddiwch giwiau i ddynodi eitemau pwysig. Gall seren neu fwledi ddynodi cwestiynau neu weithgareddau sy'n bwysig iawn wrth werthuso. Mae hyn yn helpu myfyrwyr i dreulio amser yn briodol yn ystod profion neu aseiniadau.
- Dylunio taflenni gwaith hierarchaidd. Gall yr athro ddylunio taflenni gwaith gyda phroblemau wedi'u trefnu o'r hawsaf i'r anoddaf. Mae llwyddiant cynnar yn helpu myfyrwyr i ddechrau gweithio
- Caniatáu defnyddio cymhorthion hyfforddi. Gellir rhoi stribedi llythrennau a rhif i fyfyrwyr i'w helpu i ysgrifennu'n gywir
- Gall llinellau rhif, cownteri, cyfrifianellau, a thechnoleg gynorthwyol arall helpu myfyrwyr i gyfrifo unwaith y byddant yn deall y gweithrediadau mathemategol
- Arddangos samplau gwaith. Gellir arddangos samplau o aseiniadau gorffenedig i helpu myfyrwyr i wireddu disgwyliadau a chynllunio yn unol â hynny.
- Defnyddio dysgu trwy gyfoedion. Gall yr athro baru cyfoedion o wahanol lefelau gallu i adolygu eu gwaith, darllen yn uchel i'w gilydd, ysgrifennu storïau.
- Defnyddiwch amseroedd gwaith hyblyg. Gall myfyrwyr sy'n gweithio'n araf gael amser ychwanegol i gwblhau aseiniadau ysgrifenedig.
- Darparu ymarfer ychwanegol. Mae angen gwahanol lefelau o ymarfer ar fyfyrwyr i feistroli sgiliau neu gynnwys.
- Defnyddio amnewidiadau aseiniad neu addasiadau. Gellir caniatáu i fyfyrwyr gwblhau prosiectau yn lle adroddiadau llafar neu i'r gwrthwyneb. Hefyd, gellir rhoi profion ar lafar neu'n ysgrifenedig
- Disgwyl llai o waith ysgrifenedig
- Caniatewch fwy o amser ar gyfer darllen, gwrandao a deall.
- Paratowch allbrint o waith cartref a'i lynu yn eu llyfr
- Darparwch gamau wedi'u rhifo, e.e. 1. Gwna hyn. 2. Gwna hynny a.y.y.b.

- Peidiwch â gofyn iddynt gopïo testun o fwrdd neu lyfr
- Rhowch allbrint. Awgrymwch eu bod yn amlygu meysydd allweddol ac yn tynnu lluniau mân yn yr ymyl i gynrychioli'r pwyntiau pwysicaf
- Ychwanegu gofod ychwanegol o amgylch penawdau a rhwng paragraffau.
- Sicrhewch fod hypergysylltiadau yn edrych yn wahanol i benawdau a thestun arferol.
- Defnyddio matiau geiriau
- Defnyddio Arc Enfys
- Egluro neu symleiddio cyfarwyddiadau ysgrifenedig.
- Tanlinellu neu amlygu rhannau arwyddocaol y cyfarwyddiadau.
- Cyflwyno ychydig o waith.
- Atal ysgogiadau allanol.
- Gellir defnyddio marcwyr llinell i gynorthwyo darllen
- Yn ogystal, gall defnyddio ffontiau mwy a chynyddu'r bylchau fod o gymorth i wahanu adrannau.
- Tynnwch sylw at wybodaeth hanfodol.
- Defnyddiwch ddalfan mewn deunydd traul
- Darparu gweithgareddau ymarfer ychwanegol e.e.: gemau hyfforddi, gweithgareddau addysgu cyfoedion, deunyddiau hunan-gywiro, rhaglenni meddalwedd cyfrifiadurol, a thaflenni gwaith ychwanegol
- Darparwch eirfa mewn meysydd cynnwys.
- Defnyddiwch ddyfais recordio sain.
- Defnydd o dechnoleg gynorthwyol. Cynhyrchion technoleg gynorthwyol megis tabledi, darllenwyr electronig/geiriaduron/sillafu, rhaglenni testun i leferydd, llyfrau sain
- Defnyddio gweithdrefnau addysgu penodol, h.y., cyflwyno trefnydd uwch, dangos y sgil, darparu ymarfer dan arweiniad, cynnig adborth cywirol, sefydlu ymarfer annibynnol, monitro arfer, ac adolygu)
- Ailadrodd cyfarwyddiadau. Gofynnwch i'r disgyblion ailadrodd y cyfarwyddiadau yn eu geiriau eu hunain.
- Symleiddiwch gyfarwyddiadau trwy gyflwyno un rhan yn unig ar y tro
- Cynnal arferion dyddiol
- Darparwch gopi o nodiadau gwersi.
- Rhowch drefnydd graffeg i fyfyrwyr. Gellir rhoi amlinelliad, siart, neu we wag i fyfyrwyr eu llenwi yn ystod cyflwyniadau. Mae hyn yn helpu myfyrwyr i wrando am wybodaeth allweddol a gweld y perthnasoedd rhwng cysyniadau a gwybodaeth gysylltiedig.
- Defnyddiwch gyfarwyddyd cam wrth gam. Gellir cyflwyno gwybodaeth newydd neu anodd mewn camau dilyniantol bach.
- Cyfuno gwybodaeth eiriol a gweledol ar yr un pryd. Gellir darparu gwybodaeth lafar gydag arddangosiadau gweledol (e.e., ar uwchben neu daflen).
- Ysgrifennwch bwyntiau neu eiriau allweddol ar y bwrdd gwyn. Cyn cyflwyniad, gall yr athro ysgrifennu geirfa newydd a phwyntiau allweddol ar y bwrdd gwyn.

- Defnyddio cyflwyniadau a gweithgareddau cytbwys. Dylid gwneud ymdrech i gydbwysu cyflwyniadau llafar gyda gwybodaeth weledol a gweithgareddau cyfranogol.
- Peidiwch â gofyn i ddisgyblion â dyslecsia i ddarllen yn uchel
- Mae geiriau'n debygol o gael eu camddarllen neu eu hepgor, gan achosi embaras.
- Derbyn gwaith cartref a grëwyd ar gyfrifiadur
- Mae proseswyr geiriau yn gwneud bywyd yn llawer haws. Caniatáu iddynt ddefnyddio'r Gwiriwr Sillafu a helpu gyda gramadeg ac atalnodi fel y gallwch weld ansawdd y cynnwys
- Trafod gweithgaredd i wneud yn siŵr ei fod yn cael ei ddeall
- Gall delweddu'r gweithgaredd neu ei gysylltu â gweithred ddoniol helpu rhywun â dyslecsia i gofio.
- Rhowch gyfle i ateb cwestiynau ar lafar
- Defnyddiwch liw gwahanol ar gyfer pob llinell os oes llawer o wybodaeth ysgrifenedig ar y bwrdd, neu danlinellwch bob ail linell gyda lliw gwahanol.
- Sicrhewch fod digon o ofod rhwng yr ysgrifennu.
- Gadewch yr ysgrifen ar y bwrdd yn ddigon hir i sicrhau nad yw'r plentyn yn rhuthro, neu nad yw'r gwaith yn cael ei ddileu o'r bwrdd cyn i'r plentyn orffen copïo.
- Mae cynllun darllen strwythuredig sy'n cynnwys ailadrodd ac sy'n cyflwyno geiriau newydd yn araf yn hynod o bwysig.
- Peidiwch â gofyn i ddisgyblion ddarllen llyfr sydd ar lefel y tu hwnt i'w sgiliau presennol,
- Arbedwch y dioddefaint i'r plentyn dyslecsig o orfod 'darllen yn uchel yn y dosbarth'. Archebwch hwn am amser tawel gyda'r athro dosbarth. Neu, efallai rhoi amser datblygedig i'r plentyn ddarllen deunydd darllen a ddewiswyd ymlaen llaw, i'w ymarfer gartref y diwrnod cynt. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod y plentyn yn cael ei weld yn gallu darllen yn uchel, ynghyd â phlant eraill
- Dylai llyfrau go iawn hefyd fod ar gael i'w darllen mewn parau gydag oedolyn, a fydd yn aml yn ennyn brwdfrydedd dros lyfrau. Gall tapiau stori fod o fudd mawr er mwyn mwynhau a gwella geirfa.
- Gall pob disgybl yn y dosbarth elwa ar amlygiad strwythuredig a systematig i reolau a phatrymau sy'n sail i iaith.
- Gellir rhoi rheolau sillafu i'r dosbarth cyfan. Mae geiriau ar gyfer profion sillafu dosbarth yn aml yn seiliedig ar destun yn hytrach na'u grwpio ar gyfer strwythur. Os oes un neu ddau o ddisgyblion dyslecsig yn y dosbarth, bydd rhestr fer o eiriau sy'n seiliedig ar strwythur ar gyfer eu prawf sillafu wythnosol yn llawer mwy defnyddiol na geiriau ar hap. Gellir cynnwys tri neu bedwar gair afreolaidd bob wythnos, yn y pen draw dylid gweld hyn yn gwella eu sgiliau ysgrifennu rhydd.
- Dylid annog pob plentyn i brawf ddarllen, a all fod yn ddefnyddiol ar gyfer cywiro sillafu yn y lle cyntaf. Mae'n ymddangos nad yw dyslecsig yn gallu cywiro eu sillafu'n ddigymell wrth iddynt ysgrifennu, ond gellir eu hyfforddi i gadw llygad am wallau sy'n benodol iddyn nhw.
- Defnyddio ac annog y defnydd o amcangyfrif. Dylid addysgu'r plentyn i ffurfio'r arferiad o wirio ei atebion yn erbyn y cwestiwn pan fydd wedi gorffen y cyfrifiad, h.y. a yw'r ateb yn bosibl, yn synhwyrol neu'n chwerthinllyd?

- Wrth ddefnyddio rhifydddeg pen gadewch i'r plentyn dyslecsig nodi'r rhif allwedd a'r arwydd mathemategol priodol o'r cwestiwn.
- Anogwch y disgyblion i siarad eu ffordd drwy bob cam o'r broblem
- Dysgwch y disgybl sut i ddefnyddio'r sgwâr tabl amser a'i annog i ddweud ei waith cyfrifo wrth iddo ei ddefnyddio.
- Anogwch blentyn dyslecsig i ddefnyddio cyfrifiannell.
- Sicrhewch ei fod wedi cael ei ddysgu i amcangyfrif i wirio ei gyfrifiadau.
- Rhowch eiriau allweddol ar system mynegai cardiau neu ar glawr mewnol llyfr mathemateg y disgyblion, fel y gellir ei ddefnyddio ar gyfer cyfeirio ac adolygu.
- Rhowch y pwynt degol mewn inc coch. Mae'n helpu canfyddiad gweledol gyda'r plentyn dyslecsig.
- Gwnewch yn siŵr bod siart cyfeirio bach ar gael i fod yn atgof cyson ar gyfer y sgrïpt felltgedig mewn priflythrennau a llythrennau bach.
- Os oes angen ymarfer llawysgrifen mae'n hanfodol defnyddio geiriau nad ydynt yn peri unrhyw broblem i'r plentyn dyslecsig o ran ystyr neu sillafu.
- Defnyddio cyfrifiaduron ar gyfer prosesu geiriau
- Cyflenwi recordiadau sain o wersi y gellir eu hysgrifennu wedyn yn ddiweddarach.
- Gellir defnyddio cofnod ysgrifenedig o adroddiad llafar y disgybl, neu feddalwedd sy'n cael ei ysgogi gan y llais.
- Dylid neilltuo mwy o amser ar gyfer cwblhau gwaith oherwydd yr amser ychwanegol sydd ei angen ar blentyn dyslecsig ar gyfer darllen, cynllunio, ailysgrifennu a phrawfddarllen eu gwaith.
- Darparwch droshaenau lliw
- Darparwch daflenni yn y gwersi yn hytrach na gofyn i ddisgyblion gopïo testun neu wneud nodiadau.
- Darparwch yr holl daflenni ar bapur lliw.
- Defnyddiwch ffont sans serif ar bob deunydd printiedig, fel Verdana, Arial neu Calibri a gwnewch yn siŵr bod y ffont o leiaf 12 pwynt neu fwy.
- Newid lliw cefndir wrth ddefnyddio bwrdd gwyn neu sgrin cyfrifiadur.
- Darparwch aroleuwyr fel y gall dysgwyr olrhain testun sydd wedi'i ddarllen, neu amlygu darnau pwysig o wybodaeth.
- Darparu mynediad i dechnoleg gynorthwyol megis cyfrifiadur, ar gyfer disgyblion sy'n ei chael hi'n anodd ysgrifennu'n ddigon cyflym yn y dosbarth.
- Defnyddio dulliau amlsynhwyraidd o addysgu.
- Caniatewch amser 'meddwl' ychwanegol.
- Rhannwch wybodaeth yn ddarnau llai.
- Defnyddiwch ffontiau sans serif, fel Arial a Comic Sans, oherwydd gall llythrennau ymddangos yn llai gorlawn. Ymhlith y dewisiadau eraill mae Verdana, Tahoma, Century Gothic, Trebuchet, Calibri, Open Sans.
- Dylai maint y ffont fod yn 12-14 pwynt neu gyfwerth (e.e. 1-1.2em / 16-19 px)
- Gall rhai darllenwyr dyslecsig ofyn am ffont mwy.
- Mae mwy o fylchau rhwng llythrennau / nodau (a elwir weithiau yn olrhain) yn gwella darllenadwyedd, yn ddelfrydol tua 35% o led cyfartalog llythrennau. Os oes gormod o fylchau rhwng llythrennau, gall leihau darllenadwyedd.

- Dylai'r bylchau rhwng geiriau fod o leiaf 3.5 gwaith y bylchau rhwng llythrennau.
- Mae bylchau llinellau mwy yn gwella darllenadwyedd a dylai fod yn gymesur â bylchau rhwng geiriau; 1.5/150% yn well.
- Ceisiwch osgoi tanlinellu ac italig oherwydd gall hyn wneud i'r testun ymddangos fel pe bai'n cydreddeg ac achosi gorlenwi. Defnyddiwch brint trwm ar gyfer pwyslais.
- Osgowch destun mewn priflythrennau/llythrennau mawr a chapiau bach, a all fod yn llai cyfarwydd i'r darlennydd ac yn anos ei ddarllen.
- Osgowch wyrdd a choch/pinc, gan fod y lliwiau hyn yn anodd i'r rhai sydd â diffyg golwg lliw (dallineb lliw).
- Defnyddiwch ddewisiadau eraill yn lle cefndir gwyn ar gyfer papur, cyfrifiadur a chymhorthion gweledol fel byrddau gwyn. Defnyddiwch hufen neu liw pastel meddal.
- Wrth argraffu, defnyddiwch bapur mat yn hytrach na sglein. Dylai papur fod yn ddigon trwchus i atal yr ochr arall rhag dangos trwodd.
- Testun alinio i'r chwith, heb gyfiawnhad.
- Ceisiwch osgoi colofnau lluosog (fel y'u defnyddir mewn papurau newydd).
- Ni ddylai llinellau fod yn rhy hir: 60 i 70 nod.
- Defnyddiwch ofod gwyn i gael gwared ar annibendod ger testun a chynnwys sy'n gysylltiedig â grwpio.
- Rhannwch y testun gyda phenawdau adrannau rheolaidd mewn dogfennau hir a chynnwys tabl cynnwys.
- Defnyddiwch lais gweithredol yn hytrach na llais goddefol.
- Byddwch yn gryno; osgoi defnyddio paragraffau hir, trwchus.
- Defnyddiwch frawddegau byr, syml mewn arddull uniongyrchol.
- Defnyddio delweddau i gefnogi testun. Mae siartiau llif yn ddelfrydol ar gyfer esbonio gweithdrefnau. Gall pictogramau a graffeg helpu i leoli a chefnogi gwybodaeth yn y testun.
- Ystyriwch ddefnyddio pwyntiau bwled a rhifo yn hytrach na rhyddiaith barhaus.
- Rhowch gyfarwyddiadau'n glir.
- Ceisiwch osgoi negyddion dwbl.
- Osgowch fyrfoddau lle bo modd; darparu'r ffurflen estynedig bob amser pan gaiff ei defnyddio gyntaf.
- Darparwch restr o fyrfoddau a jargon
- Defnyddio cefndiroedd un lliw. Osgoi patrymau cefndir neu luniau ac amgylchoedd sy'n tynnu sylw.
- Defnyddio lefelau cyferbyniad digonol rhwng cefndir a thestun.
- Ymarfer geirfa fathemategol yn gyson, gan ddefnyddio dulliau amlsynhwyraidd/cinesthetig.
- Defnyddiwch destun lliw tywyll ar gefndir golau (nid gwyn).
- Ar gyfer penawdau, defnyddiwch faint ffont sydd o leiaf 20% yn fwy na'r testun arferol. Os oes angen rhagor o bwyslais, defnyddiwch brint trwm.
- Defnyddio offer fformatio ar gyfer alinio testun, cyfiawnhad, mewnoliad, rhestrau, bylchau rhwng llinellau a pharagraffau i gefnogi defnyddwyr technoleg gynorthwyol. Yn Word, fe welwch yr offer hyn yn y tab 'Layout':

Dyscalciwlia

- Adolygwch yr hyn a ddysgodd y myfyriwr eisoes cyn addysgu sgiliau newydd.
- Dysgu myfyrwyr i "hunan-siarad" trwy ddatrys problemau.
- Anogwch y dysgwyr i gyfrif ymlaen ac yn ôl gan ddefnyddio eu bysedd neu bren mesur ac ati
- Gadewch i'r myfyriwr ysgrifennu siartiau neu dynnu brasluniau i ddatrys problemau.
- Addysgu strategaethau gweledol e.e. mathemateg bar
- Defnyddiwch bapur graff i helpu i linellu rhifau a phroblemau.
- Defnyddiwch ddarnau arian, pwysau, blociau a phosau i ddysgu syniadau mathemateg.
- Defnyddiwch ymadroddion tynnu sylw fel, "Mae hyn yn bwysig ei wybod oherwydd...."
- Defnyddiwch enghreifftiau concrit sy'n cysylltu mathemateg â bywyd go iawn
- Gwiriwch yn aml i sicrhau bod y myfyriwr yn deall y gwaith.
- Trefnwyr defnyddiol i drefnu gwybodaeth neu helpu i rannu problemau mathemateg yn gamau.
- Creu taflenni gwaith ar wahân ar gyfer problemau geiriau a phroblemau rhif.
- Amlygwch neu rhowch gylch o amgylch geiriau a rhifau allweddol ar broblemau geiriau.
- Caniatewch amser ychwanegol ar brofion.
- Rhowch gyfarwyddiadau cam wrth gam a gofynnwch i'r myfyriwr eu hailadrodd.
- Darparwch siartiau o ffeithiau mathemateg, 'matiau rhifedd' neu dablau llusgi.
- Defnyddio cymhorthion gweledol neu lawdriniaethau wrth ddatrys problemau.
- Gadewch i'r myfyriwr ddefnyddio cyfrifiannell pan nad cyfrifiant yw'r hyn sy'n cael ei asesu
- Rhowch gyfeireb sy'n disgrifio elfennau aseiniad.
- Defnyddiwch ddarn ychwanegol o bapur i guddio'r rhan fwyaf o'r hyn sydd ar daflen mathemateg neu brawf i'w gwneud hi'n haws canolbwyntio ar un broblem ar y tro.
- Rhowch fwy o le i ysgrifennu problemau ac atebion.
- Rhannwch y taflenni gwaith yn adrannau.
- Defnyddio gafaelion pensil, llinellau ysgrifennu, stensiliau
- Rhannwch bob tasg yn adrannau bach i'w meistroli fesul un.
- Darparwch gydbwysedd neu fyrddau siglo, gan gerdded ar y llinell a thaflu o law i law gan ddefnyddio bagiau ffa neu falwâns llawn dŵr

Anawsterau Ymddygiadol, Emosiynol a Chymdeithasol

Anhwylder diffyg canolbwyntio a gorfywiogrwydd (ADHD)

- Awgrymiadau gweledol ac awgrymiadau.
- Enw'r disgybl a chyswllt llygad wedi'i sefydlu cyn rhoi cyfarwyddiadau.
- Cyfarwyddiadau clir a syml, gan dorri cyfarwyddiadau hirach a rhoi un ar y tro
- Mae tasgau'n cael eu hesbonio'n glir, eu modelu neu eu sgaffaldio, ac mae'r staff yn gwirio eu dealltwriaeth.
- Nodi'r pwyntiau/cyfarwyddiadau allweddol
- Dysgu newydd wedi'i rannu'n gamau bach.
- Cysylltu dysgu newydd â'r hyn y mae'r disgybl yn ei wybod yn barod, er enghraifft, cychwyn gwers gyda map meddwl dosbarth o'r hyn y mae eisoes yn ei wybod am bwnc
- Mae gweithgareddau penodol yn cael eu gwahaniaethu'n briodol, e.e. geiriau ar gyfer ymarfer sillafu, ymarfer tablau, dulliau cofnodi. Mae cyfleoedd ar gyfer tasgau ymarferol a rhyngweithiol, yn ogystal â thasgau papur a phensil
- Rhowch 'amser meddwl' neu gyfleoedd i'r disgyblion weithio gyda phartneriaid siarad cyn ateb cwestiwn, neu dywedwch "Rydw i'n mynd i ddod yn ôl atoch chi mewn munud i gael eich syniad"
- Cynllunnir ystod o weithgareddau gwersi i gymryd i ystyriaeth gryfderau dysgu gwahanol, a chynigir gweithgareddau ymarferol lle bo'n bosibl, e.e. dysgu o luniau, diagramau, mapiau meddwl, defnyddio offer ymarferol, trin gwrthrychau, symud a gwneud yn hytrach nag eistedd.
- Darperir enghreifftiau lluosog o gysyniadau newydd a nod y staff yw cymryd yr enghreifftiau hyn o brofiad bywyd go iawn y plant eu hunain yn hytrach na siarad yn haniaethol.
- Ciwiau gweledol ac awgrymiadau, defnyddir amserlenni gweledol. Dylid tynnu sylw'r plentyn at newidiadau ar y ffordd trwy nodi'r rhain ar yr amserlen weledol.
- Mae addysgu sgiliau gweithio'n annibynnol ac astudio yn benodol yn arferol. Anogir disgyblion i fod yn gyfrifol am eu dysgu a datblygu strategaethau sy'n gweithio iddynt.
- Mae cyfleoedd ar gyfer grwpio a pharu hyblyg, er enghraifft yn ôl gallu a gallu cymysg, gan gynnwys systemau cyfeillio/cyfeillion astudio.
- Dathlu agweddau cadarnhaol o waith disgyblion a sut y gellir datblygu / gwella eu gwaith.
- Gwahaniaethir gwaith cartref a thasgau annibynnol i gyflwyno lefel gyfartal o her i'r holl ddisgyblion
- Cyfleoedd i gael seibiant corfforol
- Bocs fidget i ganiatáu iddynt ei ddefnyddio pan fo angen

Cymdeithasol / Emosiynol / Trawma / Ymlyniad

- Hinsawdd ac ethos cynnes, derbyngar sy'n derbyn ac yn gefnogol i staff, rhieni a disgyblion
- Amser allan
- Lle tawel 'diogel'
- Amgylchedd dysgu tawel a chyson gyda disgwyliadau, arferion a rheolau clir, gyda ffiniau cadarn ac eglur ym mhob maes cwricwlwm ac ar adegau o lai o strwythur (er enghraifft, amser cinio / pontio)
- Cynnal dull tawel, cadarn a chyson o reoli ymddygiad
- Cyflwynwch gylch o ffrindiau neu system bydi i helpu'r plentyn i feithrin perthnasoedd.
- Perthnasoedd cadarnhaol fel y'u modelwyd gan oedolion
- Agweddau ac ymddygiad cadarnhaol Athrawon
- Dull systematig o ymateb i ymddygiad: Polisi Ymddygiad yr Ysgol
- Pecyn cymorth archwilio ymddygiad ysgol gyfan
- Ethos ac amodau sy'n cefnogi ymddygiadau cadarnhaol ar gyfer dysgu ac ar gyfer perthnasoedd llwyddiannus
- Cyngor Ysgol
- Cefnogaeth gan gymheiriaid a mentora
- Cyfeillion buarth
- Defnydd o Arferion Adferol
- Strategaethau Gwrth-Fwlio Cyson (Polisi Gwrth-fwlio'r Ysgol)
- Cyswllt agos gyda rhieni
- Defnyddio cynllunio, addysgu a modelu uniongyrchol i alluogi disgyblion i wneud cynnydd emosiynol, cymdeithasol ac ymddygiadol (ymddygiad amlwg ar gyfer dysgu sgiliau/rheoliadau addysgu/Addysg Bersonol, Gymdeithasol ac Iechyd (ABCh).
- Defnyddio amrywiaeth o brofiadau/grwpiau dysgu cymdeithasol sy'n darparu cyfleoedd ar gyfer modelu cyfoedion a rhyngweithio cymdeithasol cadarnhaol.
- Rhannu llwyddiannau yn aml yn ystod y dydd a rhoi canmoliaeth benodol (ar lafar, yn weledol ac yn ysgrifenedig) er mwyn datblygu ymdeimlad o hunan a hunanwerth
- Defnyddio canlyniadau rhesymegol yn gyson fel rhan o ddull fesul cam er mwyn annog disgyblion i hunanreoli a gwneud dewisiadau priodol er mwyn datblygu eu sgiliau
- Gweithgareddau meithrin ymddiriedaeth i feithrin perthnasoedd
- Crëwch git tawelu i'w gyrchu yn ôl yr angen.
- Gwneud disgwyliadau'n glir a chynnig elfennau o reolaeth.
- Caniatewch amser iddynt chwarae/ymlacio
- Senarios chwarae rôl ac arferion cysuro
- Llinellau amser gweledol a chynefindra
- Caniatáu elfennau o ddewis a 'rheolaeth' ar amseroedd a gynlluniwyd

Iechyd meddwl

- Amgylchedd cefnogol a chroesawgar
- Arferion a llinellau amser
- Model rôl cefnogol
- Ioga, myfyrdod ac ymlacio
- Cyfleoedd i gael lle diogel
- Dulliau adferol
- Newyddion hapus bob dydd
- Bocs sgwrsio amser egwyl
- Gweithgareddau amser cylch
- cofrestru i mewn/allan
- Pecynnau tawelu ar gael
- Man gweithio tawel ar gael
- Rhannu opsiynau tynnu'n ôl
- Teimladau cefnogwyr i bawb
- Amser sydd ar gael gydag oedolyn y gellir ymddiried ynddo
- System bydi i hybu hunan-barch
- Rhannu gwaith mewn ystod eang o ffyrdd nid yn ysgrifenedig ac ar lafar yn unig.
- Gwaith grŵp bach i fagu hyder.
- Cynnig amser i ffwrdd a chornel neu le diogel
- Sesiynau dyddiol lles
- Sesiynau ymlacio
- Gweithgaredd Corfforol
- Gweithgareddau bwyta a byw'n iach
- Therapiau lluniadu
- Tasgau hylaw
- Arwyddion rhybudd wedi'u nodi a sbardunau o fewn cynllun cymorth
- Pecynnau tawelu ar gael
- Meithrin hyder a gweithgareddau drama

Corfforol a Synhwyrdd

Corfforol

- Mae asesu ar gyfer dysgu yn llywio'r cynllunio ar gyfer addysgu gwahaniaethol addas gan ystyried materion mynediad ar gyfer corfforol/symudedd ar y lefel hon o angen.
- Caiff cynllunio personol ei lywio gan archwiliadau rheolaidd o adeilad yr ysgol, gweithdrefnau perthnasol (yn enwedig o ran rhoi meddyginiaeth) a mân adnoddau mynediad ychwanegol lle bo angen.
- Mae staff yn cyfathrebu'n rheolaidd â rhieni i gadarnhau a chynnal trefniadau mynediad yn ogystal â sut y gallant gefnogi anghenion dysgu eu plentyn (gan ystyried ffactorau megis blinder posibl). Trefniadau mynediad disgwylidig i gefnogi dysgu
- Cedwir mynediad i'r holl weithgareddau dysgu yn y dosbarth gan gymryd i ystyriaeth ffactorau megis cofnodi effeithiol, seddi priodol a symudedd.
- Mae lleoliad seddi priodol ar gael i uchafu barn y disgyblion o'r athro ac i leihau gwrthdymuniadau.
- Ystyriwch roi'r disgyblion i eistedd gyda braich ysgrifennu ar ymyl allanol bwrdd sy'n cael ei rannu.
- Ystyried cod lliwiau gwybodaeth allweddol os oes gan ddisgyblion hefyd anghenion canfyddiad gweledol.
- Efallai y bydd angen ystyried ffactorau blinder posibl ar gyfer rhai namau corfforol
- Bydd angen cynllunio ac asesu risg yn ofalus ar deithiau ysgol i sicrhau bod addasiadau rhesymol yn cael eu gwneud ar gyfer rhai cyfyngiadau symudedd neu debygolrwydd o flinder.
- Efallai y bydd angen rhywfaint o gymorth i wisgo dillad ychwanegol.
- Dylai trefniadau maes chwarae ganiatáu mannau chwarae tawelach yn ogystal â phrysraf.
- Efallai y bydd angen darparu amser ychwanegol ar gyfer recordio ysgrifenedig a gweithgareddau eraill sy'n gofyn am sgiliau echddygol manwl a bras.
- Ystyrir paru gyda chyfaill/ffrind mwy cydlynol wrth wneud gwaith gyda defnydd uwch o sgiliau corfforol.
- Mynediad i fformatau a baratowyd ymlaen llaw ar gyfer gwybodaeth graffigol neu wybodaeth arall i leihau'r galw am gofnodion ysgrifenedig/llun.
- Mae staff ar gael i fonitro statws corfforol a chefnogi cymryd meddyginiaethau (os oes angen).
- Mae ymagweddau grŵp a phartneriaethau cyfoedion yn cynyddu cyfranogiad llawn disgyblion ac ymgysylltiad academiaidd a chymdeithasol uniongyrchol.
- Mae trefniadau gwahaniaethu a mynediad yn gwneud y mwyaf o lwyddiant mewn gweithgareddau dysgu i sicrhau lefel briodol o her.
- Rhoddir 'adborth proses' a chydabyddiaeth (trwy adborth penodol am: strategaethau, ymdrech, dyfalbarhad, ceisio her a gwelliant) gan arwain at fwy o hyder a chymhelliant cynhenid

- Gall gymryd amser ychwanegol i'r disgybl symud o gwmpas yr ysgol neu gael ei ail-leoli a dylai fod disgwyliad rhesymol y gall dosbarthiadau ac athrawon ddarparu ar gyfer hyn.
- Gall ddisgyblion gael cymorth TGCh i'w helpu i gael mynediad i'r cwricwlwm. Dylai athrawon ymgysylltu â'r caledwedd/meddalwedd a ddefnyddir a chynnwys hyn yng ngwersi/cymorth dosbarth.
- Gall fod gan ddisgyblion offer/adnoddau/rhaglenni arbenigol a fydd yn cael eu monitro a'u hadolygu gan Therapydd Galwedigaethol/Ffisiotherapydd/UDA - mae'r holl staff yn dangos eu bod yn ymwybodol o'r rhain ac yn gallu integreiddio/galluogi eu cyflwyno drwy gydol y diwrnod ysgol

Gofal Iechyd / Meddygol

- Dylai fod gan unrhyw ddisgybl ag anghenion gofal iechyd/meddygol Gynllun Gofal Iechyd Unigol.
- Trefnu unrhyw hyfforddiant sydd ei angen ar staff i fodloni gofynion y cynllun gofal iechyd mewnol.
- Dylid adolygu HCPs o leiaf unwaith y flwyddyn fel rhan o'r PCR/CDU neu wrth i newidiadau neu anawsterau godi
- Man diogel ar gael ar gyfer storio meddyginiaeth
- Lle a roddir ar gyfer rhoi moddion neu rhag ofn salwch
- Rhoddir cyfleoedd i orffwys
- Staff hyfforddedig cymorth cyntaf wedi'u rhestru a'u hysbysu
- Mae'r staff i gyd yn gyfarwydd ac wedi'u hyfforddi mewn anghenion penodol
- Ymwybyddiaeth o'r effaith y gall y mater meddygol ei gael ar allu'r disgyblion i ymgysylltu/canolbwyntio ac i wneud addasiadau rhesymol i ddisgwyliadau staff
- Rhestr hawdd ei chyrchu o gysylltiadau meddygol sy'n gysylltiedig â HCP - nyrs ysgol, nyrsys arbenigol, meddyg teulu, ymgynghorwyr ac ati yn dibynnu ar anghenion iechyd/meddygol y disgybl.

Nam ar y Golwg / Sefydlu / Sgiliau Bywyd Annibynnol

- Dylid galluogi disgyblion i gyfathrebu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth yn gywir, gan ddefnyddio amrywiaeth o ddulliau. Dylai hyn hysbysu'r grwpio a chael gwared ar rwystrau i'w dysgu.
- Cynwyswch amser i'r disgyblion gymhathu syniadau newydd ac osgoi gorlwytho trwy gyflwyno gormod o gyfarwyddiadau llafar.
- Defnydd da o eiriau cyferbyniol a lluniau o amgylch yr ystafell os oes gan y plentyn anghenion gweledol hefyd.
- Meddyliwch pryd mae'r plant yn blino oherwydd efallai na fyddan nhw'n dweud wrthynt chi.
- Ar gyfer teithiau, cynlluniwch a gwnewch newidiadau addas
- Rhowch help ychwanegol i wisgo cotiau yn ôl yr angen.
- Mannau chwarae tawelach yn ogystal â phrysurafr y tu allan.

- Cefnogaeth ychwanegol ar gyfer gweithgareddau gwneud marciau.
- Cyfleoedd i chwarae ochr yn ochr a gyda ffrindiau mwy cydlynol i'w helpu i gymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol ac fel y gallant rannu pethau fel lluniadu.
- Dylai'r amgylchedd fod yn rhydd o annibendod.
- Dylid rhoi ystyriaeth i 'farcio' (marcio ffiniau) ardaloedd allweddol trwy newid arwyneb y llawr neu ddefnyddio dodrefn.
- Dylid tywys y plentyn o amgylch y lleoliad ar bob ymweliad o fwrdd i fwrdd i roi gwybod iddo beth sydd ar gael a ble mae yn y lleoliad.
- Pan fyddwch mewn gweithgaredd llif rhydd gwnewch yn siŵr bod unrhyw newidiadau mewn dyfnder neu gamau wedi'u marcio'n uchel.
- Dangoswch i'r plentyn o gwmpas os oes unrhyw newidiadau yn cael eu gwneud ar unrhyw adeg.
- Cadwch deganau symudol e.e. sgwteri, beiciau ac ati mewn ardal sydd wedi'i dynodi'n glir.
- Gallai cyferbyniad da rhwng blaendir a chefnidir fod yn ddefnyddiol ar gyfer sgriniau gliniaduron a lluniau wedi'u symleiddio'n weledol.
- Dylid defnyddio gorchuddion bwrdd cyferbyniad uchel ar gyfer gweithgareddau bwrdd fel byrbryd a gweithgareddau.
- Dylid cynnwys addysgu sgiliau TGCh penodol fel rhan o ddysgu plant a dylid defnyddio lleoliadau hygyrchedd lle bo angen. E.e. Cyrchwr chwyddedig, newid maint y testun, cyferbyniad da
- Bydd yn bwysig ystyried y parau lliwiau gorau posibl i greu cyferbyniad ar gyfer plentyn sy'n lliwddall.
- Dylid annog plant i wisgo sbectol presgripsiwn. Dylid cadw'r rhain yn lân ac mewn man diogel os cânt eu tynnu.
- Efallai y bydd arnynt angen mynediad i brint mwy. Maint print babanod yn gyffredinol yw maint ffont 16-24.
- Dylid bod yn ofalus wrth ddewis llyfrau darllen a lluniau e.e. Dylid edrych ar lyfrau gyda thestun ar draws lluniau ymlaen llaw gydag aelod o staff
- Dylid dysgu technegau sganio gweithredol i blant ar gyfer lluniau prysur. Mae llyfrau fel llyfrau 'Hundred Words' Usborne neu'r gyfres 'Can you find....' yn ddefnyddiol ar gyfer hyn.
- Dylid cyflawni gweithgareddau gwneud marciau gyda beiros tywyll e.e. peniau ffelt, pensiliau 4b a chefnidiroedd cyferbyniad uchel. Mae bwrdd du a sialc a byrddau gwyn gyda phennau marcio tywyll yn gweithio'n dda.
- Dylai gweithgareddau ymarferol fod yn hygyrch e.e. Dylid lliwio glud ar gyfer glynu er mwyn hwyluso cyferbyniad.
- Efallai y bydd angen cymorth ar ddisgyblion wrth wneud gweithgareddau sy'n ymwneud â chanfyddiad dyfnder e.e. chwarae dŵr a thywod
- Efallai y bydd angen i chi ddweud wrth y plant beth yw mynegiant wyneb y plant o'u cwmpas a beth maen nhw'n ei olygu.
- Dylai oedolion bob amser ddweud enwau'r plant eraill mewn grwpiau y mae'r plentyn yn gweithio ynddynt.

- Dylai fod yna deganau rôl cadarnhaol fel tedis yn gwisgo sbectol a llyfrau sy'n cynnwys plant â sbectol i'w helpu i ddeall a derbyn eu hanghenion gweledol
- Dylid darparu cyfleoedd i ddysgu am bobl ifanc ac oedolion eraill â nam ar eu golwg
- Dylai lleoliadau weithio'n agos gyda rhieni i sicrhau bod negeseuon a modelau rôl cadarnhaol yn gyson yn yr ysgol a gartref.
- Dylid cael cefnogaeth ar gyfer datblygu a chynnal hunan-barch y plentyn wrth iddo symud drwy'r lleoliad.
- Dylid ystyried addysgu'r sgil o sylw ar y cyd oherwydd efallai na fydd y plant yn codi hyn heb gymorth oherwydd bod ciwiau gweledol ar goll.
- Dylid defnyddio iaith leoliadol fanwl gywir i helpu i leoli ac adnabod eitemau a ddefnyddir e.e. 'mae'r jwg dŵr ar y bwrdd byrbryd' yn hytrach na 'mae'r jwg draw fan'na'.
- Bydd angen i oedolyn wneud taith gerdded arddangos uniongyrchol o amgylch yr ystafell a'r byrddau a rhoi sylwebaeth o'r hyn sydd ar gael i amlygu'r gweithgareddau a'r pethau sydd ar gael o gwmpas yr ystafell.
- Rhaid i staff sicrhau bod y disgyblion wedi rhoi'r gorau i weithio ac yn gwrando cyn rhoi cyfarwyddiadau newydd.
- Gall fod bylchau mewn dysgu drwy fethu â gweld manylion yn glir e.e. gwahaniaethu rhwng gwrthrychau tebyg fel buwch neu geffyl. Bydd angen i oedolion fonitro'r bylchau posibl hyn mewn gwybodaeth er mwyn mynd i'r afael â nhw
- Dylai oedolion fod yn ymwybodol o effaith llacharedd ar arwynebau sgleiniog a lluniau wedi'u lamineiddio. Dylid darparu arwynebau gorffenedig matte i'r plant yn lle hynny.
- Mae'n bosibl y bydd angen archwiliad llaw dan law ar adegau.
- Dylid gosod arddangosfeydd o waith y plentyn ar lefel y llygad bob amser.
- Ni fydd plant â nam ar y golwg yn gallu cyflawni dysgu achlysurol a bydd angen darparu cyfleoedd ychwanegol iddynt helpu i lenwi'r bylchau.
- Dylid rhoi ciwiau llafar i'r plant gyda llawer o sylwebaeth barhaus lle bo angen
- Mae'n bosibl y bydd disgyblion â nam ar y golwg yn cael rhaglenni wedi'u darparu gan athro GI Arbenigol – mae angen canolbwyntio ar y targedau hyn ar bob cyfle yn ystod y diwrnod ysgol a byddant yn parhau i fod yn ddeiliant blaenoriaeth er mwyn ymarfer a chynnal eu sgiliau
- Mae angen i'r holl staff fod yn ymwybodol o'r rhaglenni nam ar y golwg a ddarperir a chael mynediad at gefnogaeth/hyfforddiant penodol a syniadau ar gyfer integreiddio gweithgareddau
- Mae'n bosibl y bydd yr Arbenigwr Cynefino yn darparu rhaglenni i ddisgyblion â nam ar y golwg - mae angen canolbwyntio ar y targedau hyn ar bob cyfle yn ystod y diwrnod ysgol a byddant yn parhau i fod yn ddeilliannau blaenoriaeth er mwyn datblygu eu cyfeiriadedd a'u symudedd a'u sgiliau byw'n annibynnol.
- Mae angen i'r holl staff fod yn ymwybodol o'r rhaglenni hyfforddiant sefydlu a ddarperir a chael mynediad at gefnogaeth/hyfforddiant penodol a syniadau ar gyfer integreiddio gweithgareddau gan yr Arbenigwyr Cynefino.
- Ymglyfarwyddo'r disgyblion â chynllun yr ystafell ddosbarth a'r ysgol a'u gwneud yn ymwybodol o unrhyw newidiadau.

- Bydd angen gosod y disgybl yn agos at unrhyw arddangosiad newydd o sgiliau/gweithredoedd.
- Cadwch gyfarwyddiadau'n syml a defnyddiwch enw'r disgyblion
- Sicrhewch fod y disgybl yn eistedd yn agos at bwynt o ddiddordeb gweledol. Er enghraifft, yn gallu gweld y bwrdd neu mewn sefyllfa dda i weld iaith y corff a mynegiant yr wyneb
- Mae angen i ddeunyddiau dysgu fod yn glir, heb annibendod, o gyferbyniad da a maint ffont addas. Dylid cyflwyno hyn ar A4 (nid A3 gan y gall hyn waethygu amodau gweledol)
- Goleuadau gwastad da, osgoi llacharedd. Bleinds i'w defnyddio fel y bo'n briodol
- Cefnogaeth ychwanegol ar gyfer gweithgareddau gwneud marciau e.e. ffurfio llythrennau a rhifau
- Dylid rhoi amser ychwanegol ar gyfer gweithgareddau gweledol heriol
- Dylid rhoi seibiannau'n rheolaidd i osgoi blinder gweledol a meddyliol
- Cadwch deganau symudol e.e. sgwteri, beiciau ac ati mewn ardal sydd wedi'i dynodi'n glir.
- Efallai y bydd angen cymorth ar ddisgyblion i ddod o hyd i'w ffrindiau yn yr iard chwarae
- Dylai staff helpu plant eraill i ddeall pa anawsterau y mae disgyblion â nam ar eu golwg yn eu hwynebu a beth allant ei wneud i wneud iddynt deimlo eu bod yn cael eu cynnwys. Rhaid gwneud hyn mewn ymgynghoriad llawn â rhieni/gofalwyr/disgyblion
- Arwyddion mawr clir a beiddgar ar draws amgylchedd yr ysgol.
- Byddwch yn ymwybodol y gall rhai disgyblion â nam ar eu golwg gymryd ychydig mwy o amser i addasu i newidiadau mewn lefelau goleuo.
- Rhowch ddisgrifiad llafar i'r disgybl o'i amgylchoedd, arddangosfeydd wal, arddangosiadau a nodweddion yn amgylchedd yr ysgol.
- Ni fydd plant â nam ar y golwg yn gallu cyflawni dysgu achlysurol a bydd angen darparu cyfleoedd ychwanegol iddynt helpu i lenwi'r bylchau.
- Cefnogwch ac anogwch y disgybl i archwilio'r holl ardal chwarae awyr agored.
- Cyfleoedd i ddatblygu sgiliau echddygol manwl a bras.
- Efallai y bydd angen cyngor arnoch ar archwiliad amgylcheddol i asesu lefelau golau, defnydd o gyferbyniad, canllawiau ac ati Efallai y bydd angen mân addasiadau i wella'r amgylchedd ar gyfer y disgybl â nam ar ei olwg.
- Defnyddiwch enw'r disgyblion bob amser i gael eu sylw.
- Efallai y bydd rhai disgyblion angen sylwebaeth barhaus am yr hyn sydd o'u cwmpas a'r hyn sy'n digwydd o'u cwmpas.
- Cefnogi'r disgybl i ddatblygu ei sgiliau hunangymorth – gwisgo ei got ei hun, gwahanol fathau o ffasnau, mynd i'r toiled, golchi dwylo, sgiliau bwydo, bwyta ac yfed, brwsio dannedd.
- Wrth y bwrdd bwyta/bwrdd byrbrydau defnyddio platiau a seigiau lliw golau/tywyll i ddarparu mwy o gyferbyniad gan ei gwneud yn haws i'r disgybl ddod o hyd i fwyd. Mae lliain bwrdd/mat gwrthgyferbyniol yn ei gwneud hi'n haws i'r disgybl ddod o hyd i'r llestri. Mae'n haws gwahaniaethu rhwng cwpanau/sbectol lliw llachar na gwydr clir.

- Bydd angen i'r disgybl gael y cyfle i ddysgu gweithredu ar y buarth gan ei fod yn amgylchedd prysurach na ellir ei ragweld.
- Efallai y bydd angen cymorth ar ddisgyblion i ddod o hyd i'w ffrindiau yn yr iard chwarae
- Dylid annog disgyblion yn weithgar i gyfathrebu eu hanghenion gweledol eu hunain.
- Cefnogi ac annog y disgybl i archwilio a dod yn gyfarwydd â chynllun y lleoliad. Ymchwilio i leoliad gwahanol offer, mannau chwarae a dodrefn.
- Cefnogi'r disgybl i ddatblygu llwybrau i hybu teithio annibynnol – llwybrau i'r maes chwarae awyr agored, i'r toiledau, i'r ystafelloedd cotiau, i'r ystafell ddosbarth ddynodedig, i'r neuadd ginio ayb.
- Wrth ddatblygu llwybrau nodwch dirnodau i helpu gyda chyfeiriadedd.
- Wrth deithio llwybrau gyda disgybl fod yn gyson defnyddio'r un tirnodau, yr un awgrymiadau llafar, defnyddio iaith i leihau dryswch a chefnogi ymgyswngwdd â'r llwybr.
- Cynnal amgylchedd da yn y dosbarth a'r coridorau. Bydd angen cyflwyno unrhyw newidiadau i'r amgylchedd i'r disgybl.
- Cyfleoedd ac anogaeth i gyfranogi ym mhob agwedd o'r cwricwlwm a bywyd yr ysgol ochr yn ochr â'u cyfoedion.
- Mae angen bod yn arbennig o ofalus wrth drafod camau, newidiadau i arwynebau lloriau a graddiant.
- Rhoi awgrymiadau llafar wrth nesáu at risiau a graddiannau. Peidiwch byth â chyfrif y camau, rhwng gamau rhybudd llafar i fyny/camau i lawr.
- Efallai y bydd angen ychwanegu strybedi ymyl / paent melyn cyferbyniol at ymyl / trwyniad grisiau a grisiau. Rhag-rybudd gweledol neu gyffyrddol ar frig a gwaelod grisiau/grisiau e.e. gorchudd llawr o wahanol liwiau / palmant losin.
- Bydd het pêl fas gyda brig yn helpu i leihau lefelau llacharedd ar ddiwrnodau heulog llachar.
- Rhaid i staff sicrhau bod y disgyblion wedi rhoi'r gorau i weithio ac yn gwrandao cyn rhoi cyfarwyddiadau newydd
- Dylid gosod arddangosfeydd o waith y plentyn ar lefel y llygad bob amser.
- Dylid rhoi ciwiau llafar i'r plant gyda llawer o sylwebaeth barhaus lle bo angen
- Mae'n bosibl y bydd disgyblion â nam ar y golwg yn cael rhaglenni wedi'u darparu gan athro GI Arbenigol – mae angen canolbwyntio ar y targedau hyn ar bob cyfle yn ystod y diwrnod ysgol a byddant yn parhau i fod yn ddeiliant blaenoriaeth er mwyn ymarfer a chynnal eu sgiliau
- Mae angen i'r holl staff fod yn ymwybodol o'r rhaglenni nam ar y golwg a ddarperir a chael mynediad at gefnogaeth/hyfforddiant penodol a syniadau ar gyfer integreiddio gweithgareddau oddi wrth

Anawsterau Synhwyrdd

- Gall y disgyblion fod ag anghenion synhwyrdd yn ymwneud ag amrywiaeth eang o ADY eraill. Dylai staff fod yn ymwybodol o effaith hyn wrth gynllunio gweithgareddau/amgylcheddau dysgu
- Gallai staff ddefnyddio Pecynnau Offer Synhwyrdd i ymchwilio
- Cwblhau siart Mannau Poeth Synhwyrdd

Anhwylder Cydsymud Datblygiadol (DCD)

- Gor-ddysgu deunydd trwy ailadrodd a dull graddedig cam wrth gam.
- Rhewch gyfarwyddiadau clir i aseiniadau strwythuredig a chofiwch roi digon o adborth a chanmoliaeth
- Defnyddiwch bensiliau a beiros llydan, neu drwy roi gafaelion rwber ar eu hoffer ysgrifennu.
- Darparwch bapur graff i'w harwain wrth osod llythrennau a bylchau rhyngddynt. Papur lliwgar, wedi'i leinio
- Trefnwch ffrindiau i gymryd nodiadau i'r plant, caniatewch iddynt ddefnyddio cyfrifiaduron neu darparwch gopiâu electronig o ddeunydd ymlaen llaw i leihau'r straen ar gymryd nodiadau.
- Gweithdrefn cyfannu
- Cyffwrdd-deipio.
- Teipiwch waith cartref a defnyddiwch gyfrifiadur yn y dosbarth
- Rhewch fyfyrwyr â dyspracsia o flaen yr ystafell fel eu bod yn gallu gweld y bwrdd yn haws. Efallai y byddant hefyd yn ei chael hi'n haws canolbwyntio pan fyddant yn bell o ddrysau, ffenestri, byrddau arddangos ac amhariadau eraill yn yr ystafell ddosbarth.
- Rhewch gyfle i oedi, codi oddi ar eu desg, ymestyn a symud o gwmpas cyn parhau â gwers.
- Rhoi mwy o amser i ddeall gofynion tasg a chwblhau gwaith a neilltuwyd.
- Ysgrifennu cyfarwyddiadau tasg mewn brawddegau byr a defnyddio rhestrau gwirio ar gyfer aseiniadau gyda rhannau lluosog.
- Arddangos tasg a darllen cyfarwyddiadau yn uchel, yn ogystal â darparu fersiwn argraffedig
- Pwyntiau bwled a fformatio arall
- Defnyddiwch ddeunyddiau wedi'u recordio a llyfrau i wrando arnynt
- Ceisiwch ddefnyddio chwarae rôl i actio sefyllfaoedd sy'n annog y sgiliau cymdeithasol
- Help gyda thasgau sy'n gofyn am sgiliau echddygol manwl.
- Ymarfer ffurfio llythrennau amlsynhwyrdd e.e. llythyrau papur tywod, ysgrifen awyr, hambyrddau reis
- Defnyddiwch amserlenni gweledol.
- Rhewch reolau a chanlyniadau clir.
- Defnyddio strategaethau fel sgysiau sribedi comig a darllen meddwl ac ati.
- Gall llinellau amser helpu i drwsio digwyddiadau ym meddwl y plentyn.

- Addysgu o 'goncrit' i 'haniaethol' trwy wneud cysyniadau sy'n berthnasol i brofiad y plentyn ei hun.
- Rhoi rhybudd ymlaen llaw o unrhyw newidiadau.
- Caniatáu i'r plentyn ddewis gweithgareddau sy'n cyd-fynd â diddordebau'r plentyn.
- Ceisiwch osgoi tarfu ar y plentyn pan fydd ar dasg.
- Osgoi goleuadau fflworoleuol, arddangosfeydd nenfwd sy'n llifo.
- Cadwch arddangosfeydd wal mor isel â phosibl.
- Hyrwyddo diwylliant 'dim aflonyddwch' gan ddangos parch at ofod gwaith pob plentyn.
- Chwaraewch gemau fferm/sŵ/taith gyda chardiau gorchymyn fel 'buwch o flaen sgubor' gyda llun cywir ar gefn y cerdyn.
- Cyflenwi amserlenni, dyddiaduron dyddiol a chyfarwyddiadau ar gyfer gweithgareddau penodol mewn cardiau lluniau mewn dilyniant.
- Cael sylw'r plentyn cyn rhoi cyfarwyddiadau.
- Defnyddio iaith syml gyda chymhellion gweledol.
- Darparwch amser i brosesu'r wybodaeth.
- Defnyddiwch weithgareddau, arddangosiadau a lluniau.
- Darparu cymorth gweledol i helpu i gofio profiadau personol.
- Defnyddiwch gwestiynau caeedig yn hytrach na chwestiynau penagored.
- Chwarae rôl i ddatblygu dealltwriaeth o gysyniadau preifat a chyhoeddus.
- Defnyddio chwarae rôl a drama i archwilio gwahanol ganlyniadau a senarios.
- Darparwch bapurau arbennig sydd eu hangen, fel papur llinell uchel neu bapur graff.
- Sicrhewch fod siswrn sbring neu ddolen ar gael.
- Darparwch offer ysgrifennu gwahanol (marcwyr tenau, pinnau ysgrifennu gel, ac ati) i leihau pwysedd pensil.
- Rhowch nodiadau addysgu o flaen llaw neu drefnwch gyfaill i gymryd nodiadau.
- Defnyddiwch daflenni gwaith sy'n lleihau'r angen i gopïo, fel llenwi'r bylchau neu baru.
- Defnyddiwch brint mwy ar gyfer taflenni gwaith, nodiadau a gwerslyfrau.
- Gofynnwch i'r myfyriwr arddweud wrth ysgrifennydd neu ddefnyddio meddalwedd lleferydd-i-destun.
- Darparwch amser ychwanegol ar gyfer profion ac ysgrifennu aseiniadau. Caniatewch atebion llafar mewn profion.
- Darparwch afaelion pensiliau
- Addysgu pob sgil ym mhob cyd-destun posibl ac mewn gwahanol ffyrdd.
- Paratoi ar gyfer newid.
- Cyflwynwch y teimlad yn raddol.
- Darparwch opsiynau eraill os na all y myfyriwr oresgyn yr anhawster synhwyraidd.
- Cyflwyno profiadau synhwyraidd newydd gan ddefnyddio diddordebau'r plentyn, ee chwarae blêr yn gwneud estroniaid i ddod i arfer â gwead llysnafeddog.
- Rhowch amgylchedd dysgu sy'n rhydd rhag tynnu sylw.
- Lleihau'r gofynion cymdeithasol wrth ddysgu.
- Caniatáu amser i ffwrdd os yw'r plentyn yn dod yn or-ysgogol

- Adnabod a chanolbwyntio ar addysgu sgiliau chwarae angenrheidiol megis cymryd tro, cyd-drafod ac ati.
- Rhowch y myfyriwr i eistedd yn agosach at y bwrdd, yr athro, a/neu fyfyriwr arall a allai helpu.
- Addaswch uchder y gadair a/neu'r ddesg i sicrhau bod y myfyriwr yn y safle cywir ar gyfer gwaith desg. (Traed yn fflat ar y llawr, ysgwyddau wedi ymlacio, a breichiau wedi'u cynnal ar y ddesg.)
- Caniatáu i'r myfyriwr weithio mewn safleoedd gwahanol, fel sefyll.

Nam ar y Clyw

- Dylid gallu cwrdd ag unrhyw anawsterau gyda mynediad oherwydd colled clyw presennol trwy wahaniaethu cwricwlwm dosbarth.
- Dylai'r athro reoli amgylchedd y dosbarth i gynhyrchu'r amodau gwranddo gorau posibl.
- Lleoliad dosbarth i gael llinell weld i'r siaradwr.
- Ystyried eistedd a grwpio fel y gall y plentyn fod yn agos at ffocws y wers a gweld pwy bynnag sy'n siarad.
- Amgylchedd mor rhydd o sŵn â phosib, cau ffenestri a drysau ac os oes angen creu man 'tawel'.
- Byddwch yn sensitif i anawsterau posibl mewn rhyngweithiadau cymdeithasol sy'n deillio o ddiffyg rhyngweithio llafar.
- Dylid galluogi disgyblion i gyfathrebu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth yn gywir, gan ddefnyddio amrywiaeth o ddulliau. Dylai hyn hysbysu'r grwpio a chael gwared ar rwystrau i'w dysgu.
- Defnyddio ciwiau ysgrifenedig/gweledol a chyd-destun i gynorthwyo dealltwriaeth.
- Cynwyswch amser i'r disgyblion gymhathu syniadau newydd ac osgoi gorlwytho trwy gyflwyno gormod o gyfarwyddiadau llafar.
- Gellir cyrchu'r rhan fwyaf o wybodaeth glywedol gyda chymhorthion clyw personol, system cymorth radio FM.
- Mae angen i staff dynnu sylw'r disgybl cyn siarad a siarad yn glir, yn naturiol ac ar gyfradd arferol. Ni ddylent orchuddio eu dwylo na cherdded o amgylch yr ystafell wrth siarad a dylent ddefnyddio brawddegau byr yn hytrach na rhai hir a chymhleth.
- Dylai staff adlewyrchu'n sensitif yr hyn y mae disgyblion eraill yn ei ddweud ac annog disgyblion eraill i siarad un ar y tro ac wynebu'r disgyblion sydd â nam ar eu clyw.
- Dylai staff fod yn ymwybodol o'u safle yn y dosbarth ac osgoi cael ffynhonnell o olau er enghraifft ffenestr neu fwrdd gwyn rhyngweithiol y tu ôl iddynt gan fod hyn yn creu cysgod ac yn ei gwneud yn anodd i'r disgybl ddarllen gwefusau neu weld mynegiant yr wyneb.
- Dylid rhoi amser i'r disgyblion feddwl a phrosesu'r hyn sy'n cael ei ddweud cyn iddynt ymateb a dylid defnyddio ystod o ymatebion nad ydynt yn ysgrifenedig yn unig.

- Dylid caniatáu amser i'r disgyblion ddarllen neu edrych ar luniau neu gymhorthion gweledol cyn bod gofyn iddynt roi ymateb llafar.
- Dylid egluro geirfa newydd a darparu lluniau a gwrthrychau diriaethol sy'n rhoi ystyr i'r geiriau i gefnogi gwybodaeth lafar.
- Dylid defnyddio enw'r disgybl cyn gofyn cwestiwn neu roi cyfarwyddyd a dylid rhoi arwydd gweledol iddo o'r lleoliad neu i'r person sy'n siarad.
- Caniatewch amser ychwanegol i gwblhau'r dasg a byddwch yn ymwybodol o'r blinder y gall y disgybl ei brofi oherwydd cymaint o ymdrech y mae wedi'i roi i wrando a darllen gwefusau.
- Dylid defnyddio teledu/DVD gydag isdeitlau bob amser.
- Dylid rhoi asesiadau ac arholiadau sydd ag elfennau sy'n gofyn i ddisgyblion wrando ar sail 1:1, gyda llais byw i alluogi disgyblion i gael mynediad at giwiau darllen gwefusau.
- Bydd angen atgyfnerthu geirfa graidd.
- Efallai y bydd angen ailadrodd neu addasu cyfarwyddiadau i gyd-fynd ag anghenion dysgu.
- Efallai y bydd angen dilyn rhaglenni i ddatblygu sgiliau iaith a chyfathrebu llafar ac ysgrifenedig a'u hymgorffori'n naturiol ym mhob agwedd o'r diwrnod ysgol.
- Dylai staff gymryd amser i wirio dealltwriaeth. Bydd cyd-destun yn rhoi mwy o gyfle i ddisgybl â nam ar ei glyw ddeall cysyniadau
- Mae'n bosibl y bydd angen rhywfaint o gymorth yn y dosbarth o bryd i'w gilydd i wirio dealltwriaeth ac egluro cysyniadau mewn rhai testunau.
- Dylid darparu 'ardaloedd tawel', lle mae lefelau sŵn is yn cael eu hannog a'u sefydlu. Gall plant byddar a phlant eraill gymryd rhan mewn gweithgareddau tawelach, fel rhannu llyfrau, cwblhau posau neu siarad
- Dylid darparu cefnogaeth weledol ar gyfer tasgau i helpu i ddeall cysyniadau a thasgau
- Dylai staff hybu ymwybyddiaeth o fyddardod yn yr ystafell ddosbarth gan ddefnyddio adnoddau fel 'Look, Smile, Chat' gan NDCS. Dylent ddarparu cyfleoedd i'r disgybl ymarfer strategaethau cymdeithasol sy'n ymwneud â'u byddardod, er enghraifft, nodi pam mae sgwrs yn dod yn anodd a sut i wella'r sefyllfa.
- Dylid darparu cyfleoedd i gwrdd â phobl ifanc byddar eraill - efallai y gall darparwyr gwasanaethau, rhieni, grwpiau byddar lleol neu elusennau helpu. Gall fod yn ddefnyddiol i ddisgyblion byddar gwrdd ag oedolion byddar sydd wedi llwyddo i reoli materion sy'n deillio o'u byddardod a gall fod yn fodelau rôl i bobl iau byddar.
- Dylai staff hwyluso cyfathrebu effeithiol rhwng y plentyn byddar a'i gyfoedion. Dylent helpu'r plant eraill i ddeall pa anawsterau y mae'r plentyn byddar yn eu hwynebu a beth y gallant ei wneud i wneud iddynt deimlo eu bod yn cael eu cynnwys.
- Dylid adolygu cefnogaeth oedolion yn rheolaidd i sicrhau nad yw'r plentyn byddar yn dod yn ddibynnol ar y person hwnnw am gymorth cymdeithasol yn ddiangen.
- Gall staff gefnogi hybu hyder y plentyn byddar trwy ei ganmol pan fydd yn cyfrannu at weithgareddau grŵp ac yn enwedig pan fydd wedi gwneud ei ffrindiau ei hun Gallai'r disgybl elwa ar strategaethau dysgu a fydd yn ei helpu i ymdopi â sefyllfaoedd a allai fod yn anodd iddynt oherwydd effaith eu byddardod, er enghraifft hyd yn oed

gellir helpu'r plentyn ieuengaf i ddysgu gofyn i gyfoedion eu hwynebu pan fydd yn siarad. Anogwch nhw i ymarfer strategaethau y gallant eu defnyddio i wella amgylchiadau drostynt eu hunain.

- Dylid addysgu'r plentyn byddar am agweddau ar ryngweithio cymdeithasol, megis modelu ymddygiad priodol, canmol rhyngweithio a chwarae gemau sy'n gofyn am gymryd tro a chydweithrediad.
- Sicrhewch fod y plant yn gallu gweld yr oedolyn ar amser carped ac nad ydynt yn cael eu tynnu sylw.
- Lliwiwch eiriau cod a lluniau o amgylch yr ystafell os oes gan y plentyn anghenion gweledol hefyd.
- Meddyliwch pryd mae'r plant yn blino oherwydd efallai na fyddan nhw'n dweud wrthyh chi.
- Ar gyfer teithiau, cynlluniwch a gwnewch newidiadau addas
- Mannau chwarae tawelach yn ogystal â phrysura f y tu allan.
- Cefnogaeth ychwanegol ar gyfer gweithgareddau gwneud marciau.
- Dylai'r amgylchedd fod yn rhydd o annibendod.
- Cyfleoedd i chwarae ochr yn ochr a gyda ffrindiau mwy cydlynol i'w helpu i gymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol ac fel y gallant rannu pethau fel lluniadu.
- Dylid rhoi ystyriaeth i 'farcio' (marcio ffiniau) ardaloedd allweddol trwy newid arwyneb y llawr neu ddefnyddio dodrefn.
- Dylid tywys y plentyn o amgylch y lleoliad ar bob ymweliad o fwrdd i fwrdd i roi gwybod iddo beth sydd ar gael a ble mae yn y lleoliad.
- Dylid cynnwys addysgu sgiliau TGCh penodol fel rhan o ddysgu plant a dylid defnyddio lleoliadau hygyrchedd lle bo angen.
- Dylai lleoliadau weithio'n agos gyda rhieni i sicrhau bod negeseuon a modelau rôl cadarnhaol yn gyson yn y feithrinfa ac yn y cartref.
- Dylid cael cefnogaeth ar gyfer datblygu a chynnal hunan-barch y plentyn wrth iddo symud drwy'r lleoliad.
- Rhaid i staff sicrhau bod y disgyblion wedi rhoi'r gorau i weithio ac yn gwrando cyn rhoi cyfarwyddiadau newydd
- Bydd cefnogaeth weledol yn ddefnyddiol ar gyfer geirfa allweddol.
- Byddwch yn ymwybodol y gall plentyn byddar ei chael hi'n anodd clywed cyfraniadau disgyblion yn ystod trafodaethau grŵp. Gallai fod o gymorth i ailadrodd yr hyn a ddywedwyd gan ddisgyblion eraill.

Dysgwyr LAC

- Cydlynwyd LAC yn yr ysgol gyda hyfforddiant cyfredol
- Rhannu cynllun cymorth PCP ar gyfer y dysgwr
- Hwyluswyd cefnogaeth gan asiantaethau allanol
- Mae'r staff yn gwbl ymwybodol o anghenion y dysgwyr
- Ffurfiwyd cysylltiadau agos ag asiantaethau allanol
- Dysgwr yn cael cyfleoedd i gael mynediad i oedolyn a siarad ag ef
- Mae'r trosglwyddiadau'n glir ac wedi'u cynllunio'n effeithiol

- Gwnaed cysylltiadau cyfathrebu da
- Creu perthynas ac ymddiriedaeth